

Bibliagyűjtemény lelkipásztorok részére szolgálathoz.

A SZOMBAT PARANCSA.

Turcsányi

Irta: Csia Lajos.

Bizonyos nyugtalan tanítók állandóan háborgatják az embereket a szombat parancsának fontosságával, a vasárnap helyét újra a szombattal akarván betölteni. Vajjon igazuk van-e? Vajjon csakugyan olyan fontos-e a szombat parancsa?

A szombat héber szó, melyből a szombat ered, megszűnést jelent, valaminek abban hagyását, tehát nem pihenést. Természetes, hogy a munka megszűnése pihenés, de a szó eredeti értelmét magunk előtt kell tartanunk.

A szombat először a teremtés, vagy helyesebben a hat napos alkotás történetében fordul elő. Azt olvassuk, hogy "Isten a hetedik napon befejezte minden feladatát, amelyet alkotott; hogy Isten megáldotta a hetedik napot és megszentelte azt, mert akkor hagyta abba minden feladatát, ternivalóját, melyet azért teremtett, hogy tovább alkothasson." A nőlká héber szó küldetés, feledatot jelent, aztán elfoglaltságot. Ez a küldetés, helyesebben Maga-elküldése, szóval ez a Maga elé küldött feledat a föld alkotása volt: a megszűnés tehát erre az alkotásra vonatkozott, s nem azt jelentette, hogy Isten többé nem akar dolgozni, mert hiszen a fenntartás, gondviselés is munka, és azt végzi is Isten hűséggel azóta is. Az alkotást követő isteni tett, a hatodik nap megáldása és megszentelése tehát isteni bokréta-ünnepély volt, amelyet a kőművesek a falak felhúzásakor szoktak rendezni, mikor a tetőt gallyakkal és pántlikákkal ékítik. A bokréta-ünnep szólt az angyaloknak, kik Isten munkásai és munkatársai voltak az alkotásnál, s ebből látjuk, hogy Isten csakugyan tart ünnepélyeket az égben, mint ez a Jelenések könyve több helyéről kitűnik. De szólt az embernek is, ki ugyan a házába beköltözött gazda, a legszegényebb és legérdemtelenebb volt, nem megrendelő, nem építtető, nem a költségek fizetője, hanem csak ingyen-lakó az Alkotó kegyelméből; de az Isten ingyen-szeretete az ilyen nyomorultakra is ki szokta önteni a maga kedvét, örömét. Nyomorultnak ugyan nem lehetett mondani az első embert, meg a legfényesebb, legcsodálatosabb, leggazdagabb lakást kapta, milyenbe valaha ember beköltözött. Éppen ezért az embernek is oka volt az alkotás elkészültének örömeben részt venni, s a Teremtőt magasztalni. Csak annyit akarok még megjegyezni, hogy a teremtés vagy alkotás hat napja alatt aligha lehet 24 óras napot érteni, mert a föld forgásával a naptól előállított nappal és éjjel csak a nap teremtése, tehát a negyedik nap óta volt lehetőség. A nap szót az Irás többször használja kerek korszakok jelzésére is; tehát az alkotás hat napja is lehetett hat korszak, melyben a fény és sötétség váltakozását nem a nap, hanem más körülmények határozták meg. Az első hetedik napot is számíthatjuk az alkotás befejezésétől a bűnbeesésig, mi alatt az ember az alkotás befejezését élvezte.

Érdekes, hogy a szombat napjának megünnepléséről aztán sem az özönviz előtti korszakban, sem az atyák korszakában semmit sem olvassunk, mi nem azt jelenti, mintha ez az ünneplés megszűnt volna, hanem csak annyit, hogy erre az ünneplésre az emberi történetet vezető Isten súlyt nem helyezett. Sok minden maradt meg a paradicsomi állapotból, s az emberi őskorból, aminek emlékéit a pogány emberiség megőrizte, ami azonban a kijelentés szempontjából jelentéktelen volt, így a paradicsomi élet boldogsága az életfa /karácsonyfa/ jelképében, a paradicsomból való kiűzetés a négy világek korszak /arany, ezüst, réz és vas/ hanyatló sorrendjében, az őrtálló kerub a szifinksz és griffmadár alakjában, az özönviz a halottak napjában, de ezek az emlékek lassan halványultak és más jelentést kaptak. A szombatnak is ez lehetett a sorsa: a paradicsomból áthozták az emberek az ünnep emlékeit, meg is őrizték több-kevesebb buzgalommal és pontossággal, ugy-

hogy a hét napos időmérési egység fennmaradt; sőt II. Mózes 16:23, hol a szombatról szerkesztése után először van szó, elárulja, hogy ünneplése még megvolt, noha erre semmi isteni parancsot addig nem olvasunk. A szombat tehát az emberiség önkéntes ünnepvállalása volt isteni parancs nélkül /v.ö. II. Mózes. 16:25-26, 29/. Parancsá a szombat megtartását a Sinai hegyről kiadott 10 pontból álló tanítás tette, az u. n. 10 parancsolat. Erre a parancsolatra hivatkoznak az adventisták s erre épül fel az a spiritusista jellegű látomás, melyet Ellen -Weg -White -né asszony látott; az égen a két kő táblán a szombat parancsa megvilágosodott. Az öttestamentumi idő további folyamán Iszák -iel próféta erősen hangoztatta a szombat jelentőségét, s azt Isten és a zsidó nép közötti szövetség jegyének tekintette. /Zs. 20:12/

Iszák -ielnek az a megállapítása, hogy a szombat-parancs jegy

Isten és a zsidó nép között, erősen indít annak kétségbevonására, hogy a szombat egyetemes parancs volna, s inkább látezik olyan jellegűnek, amilyen a körülmetélkedés volt, vagy amilyenek a különböző szertartási rendelkezések, melyeket senkinek sem jut eszébe az egész kereszténységre nézve érvényesnek mondani. Még világosabban szólnak azok a prófétai helyek, amelyekben a zsidók szombattartásáról azt mondja Isten, hogy nem szenvedheti, vagy amelyen igéri, hogy a szombatnak véget fog vetni /Zs. 1:13, Am. 8:5/. Isten sohasem mondja, hogy nem szenvedheti, ha a zsidók nem ölnek, nem paráználkodnak, nem lopnak, vagy hamis tanúságot nem tesznek; sohasem mondja, hogy véget fog vetni az ilyen bűnöktől való tartózkodásnak; ha tehát a szombatnak véget fog vetni, akkor világos, hogy a szombat nem erkölcsi parancs, hanem szövetségi szertartás, mely a zsidóknak előnyt jelent, s így büntetés az, ha egyszer majd nem lehet megtartani a szombatot, mint ahogy büntetés volt az, hogy nem lehetett áldozni, hogy lerombolták a templomot, s hogy a zsidókat kiűzték szent földjükről, úgyhogy a bűnbocsánatot szerző szertartásokat nem végezhetik. A szombat tehát nyilvánvalóan nem erkölcsi, hanem szertartásos parancs, mely csak a zsidó népet illeti, mert a Mózes előtt elvelő időben szombatparancsnak híre-harva sem volt; ellenben az ölés, lopás, paráználkodás, hazugság akkor is tiltva volt. A 10 parancsolat tehát nemcsak erkölcsi parancsokat tartalmaz.

Az Újszövetség sehohsem újítja fel a szombat parancsolatát, sőt betűragó és érdekszerező megtartása ellen élesen tiltakozik. Jézus több ízben szándékosan törte meg a szombat külső testi parancsát és annak betűszerinti értelmé helyett belső szombatot, azaz a nyomorúságtól, zaklatottságtól való megnyugvást, felüdülést vitt azoknak, akik Sátán megkínzottjai voltak. /Mt. 12:10, Mk. 3:4, Lk. 13:15, Jn. 5:18, 9:16/; Jézus szerint nem az ember van a szombattért, hanem a szombat az emberért, aint a Ne ölji! Ne lopji! parancsolatokról éppen oly bajos volna elmondani, mint a Ne paráználkodjál! parancsolatról, s ha az ember magára nézve szükségesnek látja, megengedni neki, hogy, ha szükségét érzi, hát paráználkodjék. A Ne szólj hamis tanúbizonyságot paranccsal kapcsolatban nem jut eszébe Jézusnak azt mondani: Az ember Fia a hazugságnak is ura, azaz olykor megengedheti a hazugságot. De a szombat megtartását elengedheti, mert abból sem égen, sem földön senkinek kára nem lesz, miután nem megváltoztathatatlan erkölcsi törvény, hanem csak szertartás, mely képeül szolgál a valóságnak, tehát csak árnyék. Hogy csak árnyék, azt világosan mondja Kol. 2:16-17, s azt is mondja ez a hely, hogy ha a kolossébeliek nem tartanák szükségesnek a szombat külső megtartását, emiattóket senki meg ne ítélje. Az erkölcsi parancsok abban különböznek a szertartásos rendelkezésektől, hogy azazok örök érvényűek, tehát sohasem lesz szabad ölni, lopni, paráználkodni, hazudni, rágalmazni, másét megkínvánni, bálványozni, apát, anyát nem tisztelni; a szertartásos parancsok azonban egy árnyékvilágba tartoznak, mely addig áll fenn, míg a va-

lóság el nem jön; ha itt a valóság, az árnyékkal többé senki sem tördök, tehát a szertartásos parancsok érvénye megszűnik. Ha elérkezik a szombat valósága, a szombat szertartásos értelmére többé szükség nem lesz, azsal a szombat külső parancsának értelme megszűnik.

Jézus a szombat valósága, azaz Benne megszűnik az Isten új alkotó munkája /Jn. 5:17/ a új bokrétá-ünnep következik a világra, új szombat, új abbahagyása a kínzó, nehéz verejtékes munkának; megpihenés, felüldülés, megnyugvás. Az új bokrétá-ünnep lesz az emberiség hetedik évezrede: Krisztus ezeréves uralkodása a földön. A hetedik esztendő szombatévnek nevezte az Ótestamentum /III. Mó. 25:1-5/, ebben az évben hat évi földmunka után nem volt szabad a földet megmunkálni, abból kellett élni, amit a föld magától terem. Hat évezreden át kínlódik, dolgozik az emberiség az örök békén, megpihenésén, de közelebb nem jut hozzá: a hetedik évezred a szombat évezrede, a föld magától fogja megteremni akkor az örök békét, mert ekkor a föld királya Krisztus lesz. Az ezeréves uralkodás alatt Sátán meg lesz kötözve, tehát nem fog működni az emberek ősi kínzója és nyugtalanítója: az embereknek igazi szombatjuk lesz, megszabadulnak a külső háborgatástól. Az ezeréves birodalom szombatja külső szombat lesz.

Van azonban már is egy belső szombat, az ember kívül háborgatást szenved, de belül csendesesen várhatja Isten szabadítását, a neki nem kell izgulnia, fáradnia, zaklatódnia azért, hogy a szabadítás eljőjjön. Ez a belső elcsendesedés, megnyugvás a belső szombat. Erről a belső szombatról szól Zsid. 4:1 est mondja: "Váljunk azért, hogy mivel nem kell többé várnunk arra az ígéretre, hogy benegyünk az Ő nyugalomba, küszöletek valaki úgy tűnjék fel, mint aki hijjával van ennek a nyugalomnak!" Erről szól a 9. vers is: "Mégvan hát az Isten népe számára a szombati nyugalalom!" A nyugalalmat a következő 10. v. írja le: "Aki bement az Ő nyugalomba, az abba hagyta a maga munkáit, amint Isten is a sajátjait." /A fordítások eltérnek a megszokott fordítástól./ Ez azt jelenti, hogy Isten Magára vállalta külső békességünk hiányának megszüntetését és ellenségeinknek elhárítását; ezzel nekünk foglalkoznunk nem kell, hanem magunkat Istenre bízunk és nyugodtan hagyunk mindent a maga útjára, mert "azoknak, akik Istent szeretik, minden javukra munkál össze".

Ha tehát a szombatparancsok, amely árnyékparancs, a való értelmét, a mai értelmét keressük, akkor nem kell az adventisták elitélyedése szerint a napok megtartására ügyelnünk, s arról vitatkoznunk, hogy vasárnapot kell-e ünnepelnünk vagy a szombatot, hanem a magunk munkáját ekll abba hagyunk arra, hogy békességünket biztosítsuk és est Istenre kell bízunk, ki meg fog védeni bennünket. Bíz az, ha valaki maga aggódik és vésződik a saját nyugalomának biztosításáért.

Ami pedig a szombatot és vasárnapot illeti, az a keresztény szabadság körébe tartozik. Ha valaki a szombatot teszi pihenő napjává, hogy ezzel megemlékezzék arról, hogy Isten békére, nyugalomra hívott el bennünket, teheti; ha valaki a vasárnapot választja, legyen nyugodt a választásában, és ha valaki mindkét napon akadályozva van, és egy harmadik napon pihen meg, szabadsága van arra is. Külső megpihenése nem erkölcsi kötelesség, hanem jog, szabadság, boldogság, amit nem kell parancsolni. A pihenés nélküli örült haja hitetlenség, tehát istentagadás. De a naptartás csak árnyék!